

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ปีการศึกษา 2550

จุฑาทิพย์ ศิริณาคล คม.*

อภิรดี สุขแสงดาว คม.**

พิสมัย อุบลศรี คม.*

ลออวรรณ อึ้งสกุล คม.*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ประชากรได้แก่ นักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 50 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จำนวน 99 คน และนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ชั้นปีที่ 2 รุ่น 21 จำนวน 98 คน ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของยูลี ไตรคิลานันท์ (2542) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ พิสัย ค่าความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับดี และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ก็มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับดีเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 46.39, ร้อยละ 48.96) เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี วิทยาลัยพยาบาลควรจัดหลักสูตรเสริมเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในกระบวนการพยาบาล เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาให้สูงขึ้น

คำสำคัญ: การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, นักศึกษาพยาบาล

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา

**Critical Thinking Abilities of Nursing Students in a Bachelor Degree and a 2nd-year
Continuing Programs of Boromarajonani College of Nursing
Nakhonratchasima, Academic Year 2007,**

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the critical thinking abilities of the four year and the two year continuing education program of Boromarajonani College of Nursing Nakhonratchasima, academic year 2007. The population were 99 nursing students of the four year and 98 nursing students of the two year continuing education program. The critical thinking appraisal was used to measure the critical thinking abilities. Range, frequency and percentage were used for data analysis. The research findings showed that the critical thinking abilities of both programs were at good level (46.39 %, 48.96%). According to the research findings, the educational institute should consider to establish the supplementary curriculum to promote critical thinking abilities of nursing students.

Keywords: critical thinking nursing students

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีพันธกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งคือ การผลิตพยาบาลวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน การจัดการเรียนการสอนได้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ปัญหาด้วยเหตุผล เน้นให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ยึดมั่นในคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล เป็นพลเมืองดี ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2547, น. 2-3)

ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตได้มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อสร้างบัณฑิตพยาบาลให้มีองค์ความรู้ มีทักษะ มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบ เพราะพยาบาลต้องปฏิบัติโดยตรงกับมนุษย์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และการปฏิบัติทุกครั้งต้องมั่นใจว่าถูกต้องแม่นยำ ทุกขั้นตอนมีความสำคัญต่อชีวิตและความปลอดภัยของผู้ที่พยาบาลให้การดูแล ดังนั้นคุณสมบัติที่สำคัญของพยาบาลที่จำเป็นต้องมีคือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่อการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของพยาบาลจะมีประสิทธิภาพและคุณภาพนั้น ต้องได้รับการพัฒนาตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล ผู้สอนสาขาพยาบาลศาสตรบัณฑิตต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยต้องฝึกฝนตั้งแต่เป็นนักศึกษา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ กาลเวลา ด้วยความมั่นใจ การคิดเป็นนี้ ต้องเป็น “การคิดอย่างมีวิจารณญาณ” (จินตนา ยูนิพันธ์, 2527, น. 243)

ปรัชญาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ตอนหนึ่ง กล่าวว่า “กระบวนการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ แก้ปัญหาด้วยเหตุผล” (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2549, น. 2) และอาจารย์ผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนรู้ทุกคน ได้นำปรัชญาของวิทยาลัยฯ ไปจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรายวิชาต่างๆ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา, 2550) ในปีการศึกษา 2550 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา เปิดสอน 2 หลักสูตรคือ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ซึ่งโครงสร้างของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 144 หน่วยกิต และเป็นวิชาในกลุ่มวิชาชีพ 72 หน่วยกิตคิดเป็นร้อยละ 50 ของหน่วยกิตทั้งหมด สำหรับหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 74 หน่วยกิตและเป็นวิชาในกลุ่มวิชาชีพ 34 หน่วยกิตคิดเป็นร้อยละ 45.9 ของหน่วยกิตทั้งหมด เมื่อนักศึกษาทั้ง 2 หลักสูตรเริ่มเรียนวิชาในกลุ่มวิชาชีพ จึงจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและการนำไปใช้ ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการให้บริการแก่ผู้รับบริการในทุกภาวะสุขภาพ ทั้งที่เป็นบุคคล ครอบครัว และชุมชน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้รับบริการมี

สุขภาพที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ตามศักยภาพของแต่ละคน (ศิริพร ชัมภลจิต, 2539) และทักษะที่จำเป็นในกระบวนการพยาบาลอย่างหนึ่งคือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนจะฝึกฝนให้นำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการประเมินภาวะสุขภาพ วินิจฉัยทางการพยาบาล วางแผนการพยาบาล ปฏิบัติการพยาบาล และประเมินผลการพยาบาล ซึ่งการถูกฝึกบ่อยๆจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในเรื่องนั้นๆ เมื่อพิจารณาขั้นตอนของกระบวนการพยาบาลจะเห็นว่าเป็นขบวนการการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับหลักการของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (ยุพดี ไตรติลลันนท์, 2542, น. 19-20)

ด้วยเหตุที่การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้มีกระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ โดยนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ ในกลุ่มวิชาชีพ มีความคล้ายคลึงกับหลักการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คณะผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบ ตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จึงสนใจที่จะศึกษา ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2550 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปประกอบวิชาชีพการพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ปีการศึกษา 2550

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 ห้อง ผู้วิจัยประชุมชี้แจงถึงความสำคัญ และจุดประสงค์ที่ให้ตอบแบบสอบถาม การนำคำตอบที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ให้ความมั่นใจว่า ข้อมูลที่ตอบจะไม่ถูกเปิดเผยเป็นรายบุคคล จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบ อธิบายลักษณะของแบบวัดในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ กับนักศึกษาแต่ละห้อง จัดสิ่งแวดล้อมปราศจากสิ่งรบกวน ขอความร่วมมือจากนักศึกษาใช้เวลาในการพิจารณาแต่ละข้ออย่างรอบคอบ และใช้เวลาทำ 1 ชั่วโมง

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 50 จำนวน 97 คน ได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์กลับมา 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) รุ่นที่ 21 จำนวน 98 คน ได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์กลับมา 96 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.96

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 50 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา จำนวน 99 คน และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ชั้นปีที่ 2 รุ่น 21 จำนวน 98 คน ปีการศึกษา 2550 โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของยุพดี ไตรจิตลักษ์ (2542) ซึ่งได้ดัดแปลงจากแนวคิดของเอนนิส และโครงสร้างแบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเพ็ญพิศุทธิ์ เนกมานุรักษ์ (2536) ลักษณะของแบบวัด ผู้ตอบต้องใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ของตนเองในการสำรวจหลักฐานอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล เป็นแบบเลือกตอบมี 3 ตัวเลือก โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การระบุปัญหาหรือประเด็นปัญหาสำคัญ, 2) การรวบรวมข้อมูล, 3) การพิจารณาลักษณะและความน่าเชื่อถือของข้อมูล, 4) การตั้งสมมติฐาน, 5) การสรุปลงความเห็น และ 6) การประเมินผลแต่ละองค์ประกอบ จะมีโจทย์คำถาม 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 42 ข้อ ยุพดี ไตรจิตลักษ์ ได้นำเครื่องมือไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดใช้วิธีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.73

2. คุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา สระบุรี จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีของ Lovett (หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์จากผลการสอบครั้งเดียว) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ software ในการตรวจและวิเคราะห์ข้อสอบ
2. วิเคราะห์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ต่ำ โดยหาพิสัยของแต่ละหลักสูตร
3. หาค่าพิสัย ความถี่ และร้อยละของระดับคะแนน

ผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 50 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับดีมากร้อยละ 17.53 ระดับดีร้อยละ 46.39 ระดับปานกลางร้อยละ 31.96 และระดับต่ำร้อยละ 4.12 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ 50

คะแนน ความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	จำนวน(คน)	ระดับ	ร้อยละ
12-15	4	ต่ำ	4.12
16-20	31	ปานกลาง	31.96
21-25	45	ดี	46.39
26-31	17	ดีมาก	17.53
รวม	97		100

นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) รุ่นที่ 21 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับดีมากร้อยละ 25 ระดับดีร้อยละ 48.96 ระดับปานกลางร้อยละ 25 และระดับต่ำร้อยละ 1.04 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) รุ่นที่ 21

คะแนน ความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	จำนวน(คน)	ระดับ	ร้อยละ
8-12	1	ต่ำ	1.04
13-18	24	ปานกลาง	25
19-23	47	ดี	48.96
24-29	24	ดีมาก	25
รวม	96		100

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับดี ร้อยละ 46.39 และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ก็มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับดีเช่นเดียวกัน(ร้อยละ 48.96) อธิบายได้ว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มาจากพยาบาลเทคนิค และต้องมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 2 ปี จึงจะมีคุณสมบัติเข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรนี้ได้ ซึ่งหมายความว่าต้องปฏิบัติงานด้านการพยาบาลมาก่อน ในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลของพยาบาลไม่ว่าจะเป็นพยาบาลระดับใดต้องใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยตั้งแต่ผู้ป่วยรับเข้ารักษาในโรงพยาบาลจนกระทั่งจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล การใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย เป็นความสามารถทางการคิดของพยาบาลอย่างเป็นระบบในการแก้ปัญหาของผู้รับบริการ ประกอบด้วย การประเมินสภาพ (Assessment) การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) การวางแผนการพยาบาล (Nursing care planning) การปฏิบัติการพยาบาล (Implementation) การประเมินผล(Evaluation of Implementation)

ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของสาลิ เณลิมวรรณพงศ์ และเพชรน้อย สิงห์ช่างชัย (2542) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะคิดต่อ กระบวนการพยาบาล ระดับการใช้กระบวนการพยาบาล ระดับปัญหาอุปสรรคในการใช้กระบวนการพยาบาล และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจากโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย 5 แห่ง ทุกภาคของประเทศ พบว่าทัศนคติต่อกระบวนการพยาบาล ปัญหาอุปสรรคในการใช้กระบวนการพยาบาล ประสบการณ์การได้รับการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการพยาบาล และตำแหน่งงานของพยาบาลมีอิทธิพลต่อการใช้กระบวนการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งในระหว่างการทำงานของพยาบาลทุกระดับต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องกระบวนการพยาบาลด้วยวิธีต่างๆ เนื่องจากเป็นที่รับรู้กันแล้วในปัจจุบันว่า ทุกโรงพยาบาลต้องได้รับการประเมินคุณภาพการบริการทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของพนัสยา วรรณวิไล (2544) เรื่อง การสัมพันธ์ระหว่างสภาวะการคิดแบบเมต้า กับความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล โดยศึกษาความสัมพันธ์ของสภาวะการคิดแบบเมต้า (State Metacognition) กับความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลที่มีและไม่มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหา ซึ่งสภาวะการคิดแบบเมต้า (State Metacognition) หมายถึง ลักษณะความรู้สึกรู้ของการประเมินตนเอง (Self-Assessment) ที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ 4 ด้าน คือ การตระหนักในตนเอง (Awareness) การวางแผน (Planing) การกำกับตนเอง (Self-monitoring or Self-checking) และกลวิธีทางความคิด (Cognitive Strategy) ผลการศึกษาพบว่า สภาวะการคิดแบบเมต้าด้านการวางแผน ด้านการกำกับตนเอง และกลวิธีทางความคิดส่งผลต่อการทดสอบวัดความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาอบรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลตั้งแต่เป็นนักศึกษาและระหว่างการประกอบวิชาชีพ ซึ่งหากได้รับการพัฒนาด้วยวิธีต่างๆ เช่น การอบรม เป็นต้น ก็จะเป็นการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ เพราะขั้นตอนของกระบวนการพยาบาลต้องอาศัย การระบุปัญหา หรือประเด็นปัญหาสำคัญ การรวบรวมข้อมูล การพิจารณา ลักษณะและความน่าเชื่อถือของข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การสรุปลงความเห็น และการประเมินผล ซึ่งคือขั้นตอนของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับ วิลกินสัน, อัลฟาโร (Wilkinson. 1996 ; Alfaro LeFevre. อ้างถึงใน สุจิตรา เทียนสวัสดิ์ อัมไพ จารุวัชรพาณิชย์กุล และยุพิน เพ็ชรมงคล, 2550) กล่าวว่า พยาบาลต้องโดยใช้กระบวนการพยาบาล ในการตัดสินใจดูแลผู้ป่วย จึงต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อ รวบรวมข้อมูล ศึกษาข้อมูล ตัดสินใจในสิ่งที่สังเกตเห็น เพื่อการดูแลอย่างอิสระหรือพิจารณารายงานแพทย์ ความสามารถดังกล่าวล้วนเป็นลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีที่สุดในการ ดูแลผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การคิดวิจารณ์มีความสำคัญมากในขั้นตอนของการวินิจฉัยการพยาบาล เพื่อให้ได้ข้อวินิจฉัยการพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสมกับปัจเจกบุคคลนั่นเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) โดยรวมมีความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณญาณในระดับดีมาก และ ระดับดี สูงกว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา ควรจัดหลักสูตรเสริมเรื่องการพัฒนาทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณในกระบวนการพยาบาล
2. ในขณะที่ฝึกภาคปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการวางแผนการพยาบาลทุกรายวิชา
3. ควรให้ผู้เรียนฝึกการทำแบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในทุกชั้นปี

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ใน กลุ่มที่จัดหลักสูตรเสริมเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับกลุ่มที่เรียนตามปกติ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ในกลุ่มที่ สอนกระบวนการพยาบาลโดยใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับกลุ่มที่เรียนตามปกติ

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ยูนิพันธ์. (2527). *การเรียนรู้การสอนทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัสยา วรณวิไล. (2544). *การสัมพันธ์ระหว่างสภาวะการคิดแบบเมต้า กับความเข้าใจในกระบวนการ
พยาบาล ของนักศึกษาพยาบาล*. ปรินซิปีนิพนธ์ สาขาการศึกษามหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เพ็ญพิศุทธิ์ เนคนามุรักษ์. (2536). *การพัฒนารูปแบบพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักศึกษาครู*.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (เอกสาร
อัดสำเนา).
- ยุพดี ไตรดิлянันท์. (2542). *ผลของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนีนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ปรินซิปีนิพนธ์ สาขาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
(เอกสารอัดสำเนา).
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา. (2547). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาลบปีที่ 5/2547*.
นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา. (2549). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับที่ 6/2549*.
นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา. (2550). *รายงานคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา*.
นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา.
- ศิริพร จัมภลิจิต. (2539). *แบบแผนสุขภาพ: การเก็บรวบรวมข้อมูล*. สงขลา: เทมการพิมพ์.
- สาตี เณนิวรรณพงศ์, และเพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้กระบวนการพยาบาล
ของพยาบาลในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย*. สงขลา: ภาควิชาการพยาบาลเบื้องต้น คณะพยาบาล
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุจิตรา เทียนสวัสดิ์, อำไพ จารุวัชรพานิชกุล, และยุพิน เพียรมงคล. (2550). *ผลของการเรียนโดยใช้แผนที่
ความคิดต่อความสามารถในการวางแผนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล*. *วารสารพยาบาลสาร*.
34(3), 1-10.